

Obsah

Athanasios z Alexandrie, Život svatého Antonína.....	2
Ioannes Malalas, Chronografia.....	4
<i>Ακάθιστος Ὕμνος / Akathistos</i>	8
Niketas z Amnie, Život milosrdného Filareta	12
Konstantinos Porfyrogennetos, <i>De cerimoniis</i>	16
Michael Psellos, didaktické básně.....	21
Digenis Akritis, verze G, 6. kniha	23
Libistros a Rodamne	27
Spanos	33

Athanasios z Alexandrie, Život svatého Antonína

Ed. G.J.M. Bartelink, *Athanase d'Alexandrie, Vie d'Antoine* [Sources chrétiennes 400. Paris: Éditions du Cerf, 2004]

(1) 1. Αντώνιος γένος μὲν ἦν Αἰγύπτιος, εὐγενῶν δὲ γονέων καὶ περιουσίαν αὐτάρκη κεκτημένων. Χριστιανῶν δὲ αὐτῶν ὄντων χριστιανικῶς ἀνήγετο καὶ αὐτός. 2. Καὶ παιδίον μὲν ὦν ἐτρέφετο παρὰ τοῖς γονεῦσι, πλέον αὐτῶν καὶ τοῦ οἴκου μηδὲν ἕτερον γινώσκων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐξήσας ἐγένετο παῖς καὶ προέκοπτε τῇ ἡλικίᾳ, γράμματα μὲν μαθεῖν οὐκ ἠνέσχετο, βουλόμενος ἐκτὸς εἶναι καὶ τῆς πρὸς τοὺς παιῖδας συνηθείας. 3. Τὴν δὲ ἐπιθυμίαν πᾶσαν εἶχε, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὡς ἄπλαστος οἰκεῖν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Συνήγετο μέντοι μετὰ τῶν γονέων ἐν τῷ κυριακῷ. Καὶ οὔτε ὡς παῖς ἐρραθῦμει οὔτε ὡς τῇ ἡλικίᾳ προκόπτων κατεφρόνει, ἀλλὰ καὶ τοῖς γονεῦσιν ὑπετάσσετο καὶ τοῖς ἀναγνώσμασι προσέχων τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν ἐν ἑαυτῷ διετήρει. 4. Οὔτε δὲ πάλιν ὡς παῖς ἐν μετρία περιουσίᾳ τυγχάνων ἠνώχλει τοῖς γονεῦσι ποικίλης καὶ πολυτελοῦς ἕνεκα τροφῆς οὔτε τὰς ἐκ ταύτης ἡδονὰς ἐζήτει. Μόνοις δὲ οἷς ἠῦρισκεν ἤρκειτο καὶ πλέον οὐδὲν ἐζήτει.

(2) 1. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῶν γονέων, αὐτὸς μόνος κατελείφθη μετὰ μιᾶς βραχυτάτης ἀδελφῆς· καὶ ἦν ἐτῶν ἐγγὺς δέκα καὶ ὀκτῶ ἢ καὶ εἴκοσι γεγονώς, αὐτὸς τε τῆς οἰκίας καὶ τῆς ἀδελφῆς ἐφρόντιζεν. 2. Οὐπὼ δὲ μῆνες ἕξ παρῆλθον τοῦ θανάτου τῶν γονέων, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς προερχόμενος εἰς τὸ κυριακόν, καὶ συνάγων ἑαυτοῦ τὴν διάνοιαν, ἐλογίζετο περὶ πάντων, πῶς οἱ μὲν ἀπόστολοι πάντα καταλιπόντες ἠκολούθησαν τῷ Σωτῆρι, οἱ δὲ ἐν ταῖς Πράξεσι «πωλοῦντες» τὰ ἑαυτῶν «ἔφερον καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων» εἰς διάδοσιν τῶν χρειῶν ἐχόντων, τίς τε καὶ πόση τούτοις ἐλπίς ἐν οὐρανοῖς ἀπόκειται. 3. Ταῦτα δὲ ἐνθυμούμενος εἰσηλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ συνέβη τότε τὸ εὐαγγέλιον ἀναγινώσκεσθαι καὶ ἤκουσε τοῦ Κυρίου λέγοντος τῷ πλουσίῳ· «Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησον πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς.» 4. Ὁ δὲ Αντώνιος, ὥσπερ θεόθεν ἐσχηκῶς τὴν τῶν ἁγίων μνήμην καὶ ὡς δι' αὐτὸν γενομένου τοῦ ἀναγνώσματος, ἐξεληθὼν εὐθύς ἐκ τοῦ κυριακοῦ τὰς μὲν κτήσεις ἃς εἶχεν ἐκ προγόνων (ἄρουραι δὲ ἦσαν τριακόσiai εὐφοροὶ καὶ πάνυ καλάι), ταύτας ἐχαρίσατο τοῖς ἀπὸ τῆς κώμης, ἵνα εἰς μὴδ' ὅτιοῦν ὀχλήσωσιν αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀδελφῇ. 5. Τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἦν αὐτοῖς κινητά, πάντα πωλήσας καὶ συναγαγὼν ἱκανὸν ἀργύριον, διέδωκε τοῖς πτωχοῖς, τηρήσας ὀλίγα διὰ τὴν ἀδελφὴν.

1. Antonín byl rodem Egypťan. Jeho rodiče byli urození a poměrně bohatí. Byli křesťané, a tak i on byl křesťansky vychováván. Jako dítě vyrůstal u svých rodičů a nic jiného než je a svůj dům neznal. Když se stal chlapcem¹ a povyrosl,² nechtěl se ani učit číst a psát, aby se vyhnul kontaktu s ostatními dětmi. Jeho jedinou touhou bylo žít podle toho, co bylo napsáno o Jakubovi – jako on žít prostě ve svém domě.³ Pravidelně chodíval s svými rodiči do chrámu Páně. V dětství nebyl roztěkaný, ani když dospíval, nebyl vzpurný. Rodičům byl oddán a pečlivě naslouchal tomu, co se četlo v chrámě.⁴ A měl se sám na pozoru, aby z toho získal užitek. I když til poměrně v blahobytu, nepožadoval od svých rodičů náročná a nákladná jídla, neliboval si v nich, ale byl spokojený s tím, co dostal, a nic více nepotřeboval.

2. Po smrti rodičů zůstal sám se svou jedinou mladší sestrou. Mohlo mu být kolem osmnácti nebo dvaceti let, když byl nucen postarat se o dům i o ni. Za necelých šest měsíců po odchodu rodičů šel jako obyčejně jednoho dne do chrámu a usebrán ve své mysli přemýšlel, jak apoštolové opustili všechno a šli za Spasitelem.⁵ Přemýšlel také o těch, kteří podle Skutků apoštolů prodali svůj majetek a výtěžek složili k nohám apoštolů, aby jej rozdělili mezi potřebné.⁶ Myslel i na velikost nebeské naděje, která je zdrojem takového života.⁷ Když o tom všem uvažoval, vstoupil do kostela. Právě ten den se četlo evangelium o tom, jak Pán říká boháčům: *Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej svůj majetek a rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi. Pak přijď a následuj mě!*⁸ Antonína tento svatý, Bohem inspirovaný výrok zaujal, jako by byl čten právě kvůli němu. Bez meškání vyšel z chrámu. Majetek, který zdědil po předcích (měl totiž tři sta jiter velmi dobré úrodné půdy), rozdal sousedům z vesnice, aby snad nebyl jemu i sestře na obtíž. Prodal i své movitosti a mnoho peněz, které tak získal, rozdal chudým a něco málo ponechal pro svou sestru.

---

¹ Srv. Lk 2,40.

² Srv. Lk 2,52.

³ Srv. Gn 25,27.

⁴ Srv. Lk 2,51.

⁵ Srv. Mt 4,20; 19,27.

⁶ Srv. Sk 4,35.

⁷ Srv. Kol 1,5; Ef 1,18.

⁸ Mt 19,21.

Ioannes Malalas, Chronografia

Ed. I. Thurn, *Ioannis Malalae chronographia* [*Corpus Fontium Historiae Byzantinae. Series Berolinensis* 35. Berlin - New York: De Gruyter, 2000]

5, 48–49

κάκειθεν φυγῶν ἀνήχθη χειμαζόμενος μετὰ πλεῖστον πλοῦν εἰς τὴν λεγομένην Σικίλαν νῆσον, τὴν νυνὶ λεγομένην Σικελίαν. ἡ δὲ νῆσος αὕτη ἦν μεγάλη πάνυ, διηρημένη εἰς τρεῖς ἀδελφούς μεγάλους καὶ δυνατούς καὶ τὰ ἀλλήλων φρονούντας, λέγω δὴ εἰς Κύκλωπα καὶ Ἀντιφάντην καὶ Πολύφημον, υἱούς γεναμένους τοῦ Σικάνου, βασιλέως τῆς αὐτῆς νήσου. ἦσαν δὲ οἱ αὐτοὶ τρεῖς ἀδελφοὶ ἄνδρες χαλεποὶ καὶ μηδέποτε ξένους ὑποδεχόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἀναιροῦντες. [...] νυκτὸς δὲ βαθείας οὔσης καὶ σκότους καλύπτοντος τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ἀγνοοῦντες δὲ καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους, παρέβαλον εἰς ἄλλα μέρη τῆς νήσου, διαφέροντα τῷ Πολυφήμῳ, ἀδελφῷ τοῦ Κύκλωπος καὶ τοῦ Ἀντιφάντου. ὅστις Πολύφημος μαθὼν ὅτι τινὲς κατέπλευσαν νυκτὸς καὶ παρέβαλον εἰς τὴν διαφέρουσαν αὐτῷ χώραν, εὐθέως λαβὼν τὴν ἑαυτοῦ βοήθειαν, ἐλθὼν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς συνέβαλεν αὐτῷ πόλεμον. καὶ πᾶσαν τὴν νύκτα ἐπολέμουν, καὶ ἔπεσον ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς πολλοί. πρωΐας δὲ γενομένης προσήγαγεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τῷ Πολυφήμῳ ξένια καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, εἰπὼν ὅτι ἀπὸ τῶν Τρωικῶν τόπων ἐλήλυθε πεπλανημένος ἀπὸ πολλῆς κυμάτων ἀνάγκης, ἀπαριθμήσας αὐτῷ καὶ τὰς συμβάσας αὐτῷ κατὰ θάλασσαν διαφόρους συμφοράς. ὅστις Πολύφημος συμπαθήσας αὐτῷ ἠλέησεν αὐτόν, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν καὶ τοὺς αὐτοῦ, ἕως οὗ ἐγένετο ἐπιτηδεῖος ὁ πλοῦς. ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Πολυφήμου ὀνόματι Ἑλπη ἐρωτικῶς διετέθη πρὸς τινα εὐπρεπῆ ἄνδρα τῶν μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς ὀνόματι Λεῖωνα· καὶ ἐπιτηδεῖου ἀνέμου πνεύσαντος ταύτην ἀφαρπάσαντες ἐξώρμησαν ἐκ τῆς Σικελίας νήσου. ἄτινα ὁ σοφώτατος Σίσυφος ὁ Κῶος ἐξέθετο. ὁ γὰρ σοφὸς Εὐριπίδης δρᾶμα ἐξέθετο περὶ τοῦ Κύκλωπος ὅτι τρεῖς εἶχεν ὀφθαλμούς, σημαίνων τοὺς τρεῖς ἀδελφούς, ὡς συμπαθοῦντας ἀλλήλοις καὶ διαβλεπομένους τοὺς ἀλλήλων τόπους τῆς νήσου καὶ συμμαχοῦντας καὶ ἐκδικοῦντας ἀλλήλους, καὶ ὅτι οἶνω μεθύσας τὸν Κύκλωπα ἐκφυγεῖν ἠδυνήθη, διότι χρήμασι πολλοῖς καὶ δώροις ἐμέθυσε τὸν αὐτὸν Κύκλωπα ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸ μὴ κατεσθίειν τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι λαβὼν Ὀδυσσεὺς λαμπάδα πυρὸς ἐτύφλωσε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ τὸν ἕνα, διότι τὴν θυγατέρα τὴν μονογενῆ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πολυφήμου, Ἑλπην, παρθένον οὔσαν, λαμπάδι πυρὸς ἐρωτικοῦ καυθεῖσαν, ἤρπασε, τοῦτ' ἐστὶν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Κύκλωπος ἐφλόγισε, τὸν Πολύφημον, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἀφελόμενος. ἦντινα ἐρμηνεῖαν ὁ σοφώτατος Φειδίας ὁ Κορίνθιος ἐξέθετο, εἰρηκῶς ὅτι ὁ σοφὸς Εὐριπίδης ποιητικῶς πάντα μετέφρασε, μὴ συμφωνήσας τῷ σοφωτάτῳ Ὀμήρῳ ἐκθεμένῳ τὴν Ὀδυσσεῶς πλάνην.

18, 51

Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ χρόνῳ ἀνεφάνη τις ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας κωμοδρομῶν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ κύνα ξανθόν, ὅστις κελευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀναθρεψαμένου ἐποίει τινὰ θαύματος ἄξια. ὁ γὰρ αὐτὸν ἀναθρεψάμενος ἐστῶς ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ὄχλου περιεστῶτος εἰς τὸ θεάσασθαι, λάθρα τοῦ κυνὸς ἐκομίζετο παρὰ τῶν ἐστῶτων δακτυλίδια, καὶ ἐτίθει εἰς τὸ ἔδαφος περισκέπων αὐτὰ ἐν χώματι. καὶ ἐπέτρεπε τῷ κυνὶ ἐπᾶραι καὶ δοῦναι ἐκάστῳ τὸ ἴδιον· καὶ ἐρευνῶν ὁ κύων τῷ στόματι ἐπεδίδου ἐκάστῳ τὸ γνωριζόμενον. ὁ δὲ αὐτὸς κύων καὶ διαφορῶν βασιλέων νομίσματα μυρία ἐπεδίδου κατ' ὄνομα. παρεστῶτος δὲ ὄχλου ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἐπερωτώμενος ἐδείκνυε τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας καὶ τοὺς ὄντας πορνοβοσκούς καὶ μοιχοὺς καὶ κνιποὺς καὶ μεγαλοψύχους· καὶ ἀπεδείκνυε πάντα μετὰ ἀληθείας. ὅθεν ἔλεγον πολλοὶ ὅτι πνεῦμα Πύθωνος ἔχει.

Překlad: The chronicle of John Malalas / a transl. by Elizabeth Jeffreys, Melbourne 1986.

5, 48–49

48. So he fled from there and after a very long and stormy voyage reached the island known as Sikilia, but now known as Sicily. This island was very large, and was divided among three large, strong brothers who shared the same opinions; I mean Kyklops, Antiphantes and Polyphemos, the sons born to Sikanos, emperor of that island. These three brothers were harsh men who never received strangers but instead killed them. [...] As it was the dead of night and darkness covered the land and sea, they put into other parts of the island which belonged to Polyphemos, brother of Kyklops and Antiphantes – for they were unfamiliar with the area. As soon as Polyphemos learnt that men had sailed in by night and put into land belonging to him, he collected his forces and set off against Odysseus, to join battle with him. They fought all night, and many of Odysseus' men fell. At daybreak Odysseus offered gifts to Polyphemos too and fell at his feet, saying that he had come from the Trojan regions and had been forced off his path after suffering much through storms; he listed the different disasters that had befallen him at sea. Polyphemos was sympathetic and pitied him; he welcomed him and his men until conditions were favourable for sailing. Polyphemos' daughter, named Elpe, was amorously inclined towards a handsome man in Odysseus' company, named Leion. When a favourable wind blew, they abducted her and left the island of Sicily. The most learned Sisypchos of Kos has stated this.

The learned Euripides wrote a play about Kyklops, saying that he had three eyes; he was referring to the three brothers who were well-disposed to each other and kept an eye on each other's territory in the island, fighting as allies and avenging each other. He also said that Odysseus was able to flee when he made Kyklops drunk with wine, because he had made Kyklops drunk with a lot of money and gifts so that he would not devour his companions; and that Odysseus took a fire-brand and blinded his one eye, because he abducted Elpe, his brother Polyphemos' only daughter, a virgin, who was burning with the flame of erotic ardour, that is, he burnt Polyphemos, one of Kyklops' eyes, by carrying off his daughter. The most learned Pheidaios of Corinth wrote this interpretation, saying that the learned Euripides transformed everything poetically, not being in agreement with the most learned Homer in his account of Odysseus' wanderings.

18, 51.

In that year a travelling showman from the region of Italy made his appearance. He had with him a tawny-coloured dog which, upon instructions from his master, would perform various remarkable tricks. His master would stand in the market-place and when a crowd had collected to watch he used to take rings from the bystanders – without the dog seeing – and

would put them on the ground, covering them with earth. Then he would order the dog to pick up and return their rings to each of them. The dog would hunt around and then, with his mouth, would give his ring back to each person as he recognized it. The dog would also give back a large number of coins from different emperors according to the emperors' names. When a crowd of men and women were standing round, he would, when asked, point out pregnant women, brothel-keepers, adulterers, misers and the magnanimous. He always picked them correctly, and so many people said that he had the spirit of Pytho.

Ακάθιστος Υμνος / Akathistos

Edice: C. A. Trypanis (ed.), *Fourteen early Byzantine cantica* [Wiener Byzantinistische Studien 5. Vienna: Böhlau, 1968]: 29-39.

Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, θεοτόκε·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον, (5)
ἵνα κράζω σοι·
“Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε”.

(1.) Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη
εἰπεῖν τῇ θεοτόκῳ τὸ “χαῖρε”·
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ
σωματούμενόν σε θεωρῶν, κύριε,
ἐξίστατο καὶ ἴστατο κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα· (5)
“Χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει·
χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις·
χαῖρε, τῶν δακρῦων τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις·
χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς· (10)
χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς·
χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις βασιλέως καθέδρα·

χαῖρε, ὅτι βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα·
χαῖρε, ἀστὴρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον·
χαῖρε, γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως· (15)
χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις·
χαῖρε, δι' ἧς προσκυνεῖται ὁ πλάστης·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε”.

(2.) Βλέπουσα ἡ ἀγία ἑαυτὴν ἐν ἀγνείᾳ
φησὶ τῷ Γαβριὴλ θαρσαλέως·
“Τὸ παράδοξόν σου τῆς φωνῆς
δυσπαραδέκτον μου τῇ ψυχῇ φαίνεται·
ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως τὴν κύησιν προλέγεις κράζων· (5)
“Ἀλληλούϊα”.”

(3.) Γνωσὶν ἄγνωστον γινῶναι ἡ παρθένος ζητοῦσα
ἐβόησε πρὸς τὸν λειτουργοῦντα·
“Ἐκ λαγόνων ἀγνῶν υἱὸν
πῶς ἐστὶ τεχθῆναι δυνατόν; λέξον μοι.”
πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἔφησεν ἐν φόβῳ πρὶν κραυγάζων οὕτω· (5)
“Χαῖρε, βουλῆς ἀπορρήτου μύστις,

χαῖρε, σιγῇ δεομένων πίστις·
χαῖρε, τῶν θαυμάτων Χριστοῦ τὸ προσοίμιον,
χαῖρε, τῶν δογμάτων αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον·
χαῖρε, κλίμαξ ἐπουράνιε, δι' ἧς κατέβη [ό] θεός· (10)
χαῖρε, γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν·
χαῖρε, τὸ τῶν ἀγγέλων πολυθρύλητον θαῦμα·
χαῖρε, τὸ τῶν δαιμόνων πολυθρήνητον τραῦμα·
χαῖρε, τὸ φῶς ἀρρήτως γεννήσασα·
χαῖρε, τὸ “πῶς” μηδένα διδάξασα· (15)
χαῖρε, σοφῶν ὑπερβαίνουσα γνῶσιν·
χαῖρε, πιστῶν καταυγάζουσα φρένας·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.”

(4.) Δύναμις τοῦ ὑψίστου ἐπεσκίασε τότε
πρὸς σύλληψιν τῆ ἀπειρογάμφ·
καὶ τὴν εὐκαρπον ταύτης νηδὺν
ὡς ἀγρὸν ἀπέδειξεν ἡδὺν ἅπασι
τοῖς θέλουσι θερίζειν σωτηρίαν ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως· (5)
!：“Ἀλληλούϊα.”:!

(5.) Ἐχουσα θεοδόχον ἢ παρθένος τὴν μήτραν
ἀνέδραμε πρὸς τὴν Ἐλισάβετ·
τὸ δὲ βρέφος ἐκείνης εὐθύς

ἐπιγνοῦν τὸν ταύτης ἀσπασμὸν ἔχαιρε
καὶ ἄλμασιν ὡς ἄσμασιν ἐβόα πρὸς τὴν θεοτόκον· (5)
“Χαῖρε, βλαστοῦ ἀμαράντου κλῆμα·
χαῖρε, καρποῦ ἀθανάτου κτῆμα·
χαῖρε, γεωργὸν γεωργοῦσα φιλάνθρωπον·
χαῖρε, φυτουργὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν φύουσα·
χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα εὐφορίαν οἰκτιρμῶν· (10)
χαῖρε, τράπεζα βαστάζουσα εὐθηνίαν ἰλασμῶν·
χαῖρε, ὅτι λειμῶνα τῆς τρυφῆς ἀναθάλλεις·
χαῖρε, ὅτι λιμένα τῶν ψυχῶν ἐτοιμάζεις·
χαῖρε, δεκτὸν πρεσβείας θυμίαμα·
χαῖρε, παντὸς τοῦ κόσμου ἐξίλασμα· (15)
χαῖρε, θεοῦ πρὸς θνητοὺς εὐδοκία·
χαῖρε, θνητῶν πρὸς θεὸν παρρησία·
!;χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.”:!

Překlad: Mariánský hymnus Akathistos, Velehrad 1995

My, Tvé město, zbavené válečných hrůz, jsme vděčni za vítězství
Tobě, Bohorodičko, naše Vládkyně v boji a Ochránkyně, a vzýváme
Tvou nepřemožitelnou moc: Osvobod' nás od všech nebezpečí,
abychom k Tobě mohli volat: Raduj se, Nevěsto nesnoubená!

Vznešený anděl byl poslán z nebe, aby řekl „Raduj se“ Matce Boží.
Když spatřil Tebe, Pane, v ní vtělujícího se, stál v ohromení a
netělesným hlasem takto Matku Boží oslovil:

Raduj se, skrze Tebe radost září,

Raduj se, skrze Tebe kletba bledne.

Raduj se, povznesení padlého Adama,

Raduj se, útěcho plačící Evy.

Raduj se, nad lidský rozum vznešená,

Raduj se, andělským očím v hlubinách ztracená.

Raduj se, jsi královským trůnem,

Raduj se, jež nosíš toho, kdo podpírá vše.

Raduj se, hvězdo zářící před východem slunce,

Raduj se, lůno Božího vtělení.

Raduj se, skrze Tebe se obnovuje tvorstvo,

Raduj se, skrze Tebe se klaníme Stvořiteli.

Raduj se, Nevěsto nesnoubená.

Svatá Paní dobře věděla, že je čistá Panna, a toto směle řekla

Gabrielovi: „Tvé zvláštní poselství se mé duši zdá nepochopitelné.

Jak můžeš mluvit o narození z lůna panny.“ Aleluja!

Panna chtěla pochopit toto tajemství a ptala se Božího posla: „Pověz
mi, jak může mé panenské lůno přivést na svět dítě?“ A on se
s úctou sklonil a řekl:

Raduj se, zasvěcená do úradku Trojjediného Boha,

Raduj se, mlčenlivá víro prosících.

Raduj se, počátku Kristových zázraků,

Raduj se, důkaze všech jeho pravd.

Raduj se, nebeský žebří, po němž sestoupil Bůh,

Raduj se, pozemský moste, jenž vedeš k nebesům.

Raduj se, zázraku anděly oslavený,

Raduj se, příčino přežalostného pádu démonů.

Raduj se, dala jsi nevýslovné Světlo,

Raduj se, ty nikomu neprozradíš „jak“.

Raduj se, jsi moudřejší než všichni učení,

Raduj se, ty záříš v duších věřících.

Raduj se, Nevěsto nesnoubená.

kondak - Delta

Moc Nejvyššího zastínila a učinila Matkou Pannu, která nepoznala

muže: její plodné lůno se stalo místem obtěžkaným pro všechny,

kdo chtějí sklízet plody spasení zpěvem Aleluja!

ikos - Epsílon

Starostlivá Marie spěchala s Pánem ve svém lůně k Alžbětě, jejíž

maličký zaslechl panenský pozdrav, zajásal, radostí se pohnul a

jakoby Matce Boží zazpíval:

Raduj se, větvičko se svatým Poupětem,

Raduj se, nosíš svůj nesmrtelný Plod.
Raduj se, ty sama vytváříš Božího Stvořitele,
Raduj se, ty sama dáš život Původci života.
Raduj se, jsi pole, na kterém milosti bohatě zrají,
Raduj se, jsi stůl, jenž překypuje dary.
Raduj se, v Tobě rozkvétá zelený ráj,
Raduj se, v Tobě najdou přístav duše věřících.
Raduj se, vonné kadidlo modliteb,
Raduj se, odpuštění, jež očistí svět.
Raduj se, vlídnosti Boží vůči člověku,
Raduj se, důvěro člověka k Bohu.
Raduj se, Nevěsto nesnoubená.

Niketas z Amnie, Život milosrdného Filareta

Edice: M.-H. Fourmy and M. Leroy (ed.), *La vie de s. Philarète, Byzantion 9* (1934): 112–167.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Ἦν τις ἄνθρωπος ἐν χώρᾳ τῶν Παφλαγόνων τοῦνομα Φιλάρητος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦν εὐγενῆς τῶν ἀπὸ Πόντου καὶ Γαλατικῆς χώρας, υἱὸς ὑπάρχων Γεωργίου τοῦ Φερωνύμου. Ἦν δὲ πλούσιος σφόδρα· καὶ ἦν αὐτῷ κτήνη πολλά· βόες ἑξακόσιοι, ζεύγη βοῶν ἑκατόν, ἵπποι νομάδες ὀκτακόσιαι, ἵπποι καὶ ἡμίονοι τῆς προμοσέλας αὐτοῦ ὀγδοήκοντα, πρόβατα χιλιάδες δώδεκα, προάστια δὲ πολλῆς γῆς πεπληρωμένα τετραράκοντα ὀκτώ, μονώτατα πάντα, ὠραῖα πάνυ καὶ πολλῆς τιμῆς ἄξια· κατέναντι γὰρ αὐτῶν ἑκάστη πηγὴ ἦν βλύζουσα ἀπὸ κορυφῆς δυναμένα ἀρδεῦσαι πάντα τὰ χρήζοντα ἀρύεσθαι ἐξ αὐτῆς κατὰ περισσεῖαν· καὶ οἰκέται πολλοὶ ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ κτήματα πολλὰ σφόδρα. (...)

Ἦν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐλεήμων σφόδρα καὶ ὅτε ἤρχετο πρὸς αὐτὸν προσαίτης, εἴ τι ἂν αἰτεῖτο, ἐδίδου αὐτῷ μετὰ χαρᾶς εἰς πλησμονήν, πρότερον ἐκ τῆς τραπέζης αὐτοῦ εἴ τι ἂν ἐπεθύμει, καὶ εἴθ' οὕτως παρεῖχεν αὐτῷ τὸ ζητούμενον προπέμπων αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἀφωμοιωμένος ἀληθῶς τῷ φιλοξένῳ Ἀβραὰμ καὶ Ἰακώβ. Ἐποίει δὲ οὕτως ἐπὶ χρόνους πολλούς, ἑξάκουστον δὲ ἐγένετο ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ περιχώρῳ ἐκείνῃ ἢ τούτου ἐλεημοσύνη· καὶ εἴ τις βούς ἠστόχησεν ἢ ἵππος ἢ ἄλλο τι τῶν τετραπόδων, ἐπορεύετο πρὸς τὸν μακάριον ἄνδρα μετὰ θάρσους ὡς εἰς ἰδίαν ἀγέλην ἀπερχόμενος, καὶ ἐλάμβανεν ἕκαστος εἴ τι ἂν χρειᾶν εἶχεν, καὶ οἷον ἕκαστος ἐκ τῆς ἀγέλης αὐτοῦ ἀπώλεσεν, ἀπερχόμενος ἐλάμβανεν οἷον ἂν ἔθελεν. Καὶ ὅσον ἐδίδου, τοσοῦτον ἐπληθύνετο.

Ἰδὼν δὲ ὁ διάβολος τὴν τοῦ ἀνδρός ἐνάρετον πολιτείαν, ἐζήλωσεν αὐτὸν ὡς ποτε τὸν Ἰώβ, καὶ ἐξαιτεῖται τοῦτον πτωχεῦσαι καὶ τότε ἰδεῖν αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἀπλώτητα. Οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν ἔφησεν ὁ διάβολος ποιήσῃν τὸν ἄνδρα, ἐκ τῶν περισσευμάτων αὐτοῦ παρέχων τοῖς πένησιν. (...)

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, βασιλεύοντος τῆς φιλοχρίστου Εἰρήνης αὐγούστης σὺν ἄνακτι τῷ υἱῷ αὐτῆς Κωνσταντίνῳ, ἐζήτει ἡ βασίλισσα κόρην ἐπιλέξασθαι ἐν πάσῃ τῇ τῶν Ῥωμαίων χώρᾳ ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμᾶς πρὸς τὸ ζεῦξαι τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν βασιλέα. Γυρεύσαντες δὲ πᾶσαν τὴν δύσιν μεσημβρίαν τε καὶ τὴν ἀρκτῶαν καὶ μὴ εὐρόντες, ἦλθον εἰς τὰ μέρη τοῦ Πόντου. Γυρευόντων δὲ αὐτῶν ἦλθον κατὰ τὸ μεσόγειον Παφλαγονίας εἰς τὸ χωρίον τοῦ ἐλεήμονος ἀνδρός· τὸ δὲ ὄνομα τοῦ χωρίου Ἄμνια, ὑπὸ τῆς πόλεως Γαγγρῶν τελοῦσα. Ἰδόντες δὲ οἱ βασιλικοὶ τὸν οἶκον τοῦ γέροντος, ἀρχαῖον ὄντα καὶ μέγαν σφόδρα, καὶ πάνυ τερπνόν, νομίζοντες ὅτι εἷς τῶν μεγιστάνων καταμένει ἐν αὐτῷ ἐκέλευσαν τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν καὶ τοὺς μετὰωρας ἐκεῖσε καταλῦσαι. Οἱ δὲ πρῶτοι τοῦ χωρίου λέγουσι πρὸς τοὺς βασιλικούς· «Μή, κύριοι,

μη ἀπέλθῃτε εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ὅτι εἰ καὶ ἕξωθεν μέγας φαίνεται καὶ ἔντιμος, ἕξωθεν δὲ οὐδὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ.» Οἱ δὲ βασιλικοὶ νομίζοντες ὅτι ὑπὸ ἐπιτροπῆς τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας τοῦτο λαλοῦσιν, ἵνα μὴ καταλύσουσιν ἐν αὐτῇ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν πλούσιον καὶ δυνάστην, εἶπον μετ' ὀργῆς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν· «Πορεύεσθε μόνον· ἀπέλθωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν οἶκον.»

(...)

Καὶ ὡς ἀνέστησαν τῷ πρωῖ ἐπέζητησαν πάλαι τὰ κοράσια μετὰ σπουδῆς πολλῆς. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ γέρον· «Κύριοί μου, ἡμεῖς εἰ καὶ πτωχοὶ ὑπάρχομεν, ἀλλ' οὖν αἱ θυγατέρες ἡμῶν οὐδέποτε ἐξήλθοσαν ἐκ τοῦ κουβουκλίου αὐτῶν· ὡς δὲ κελεύετε, οἱ ἐμοὶ δεσπότες, εἰσέλθατε εἰς τὸ κουβούκλιον καὶ θεάσασθε αὐτάς.» Ἀναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες σπουδαίως, εἰσήλθοσαν εἰς τὸ κουβούκλιον καὶ ὑπήντησαν αὐτοῖς αἱ θυγατέρες τοῦ γέροντος μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ θεωρήσαντες τὰς μητέρας καὶ θυγατέρας κάλλει σφοδροτάτῳ περιεκλαμψάσας ὑπὲρ πᾶσαν θέαν γυναικὸς ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, ἐξέστησαν καὶ συγχαρεῖς γενόμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι χωρῖσαι τὰς μητέρας ἐκ τῶν θυγατέρων διὰ τὸ ἰσόμετρον κάλλος τῆς θεᾶς αὐτῶν, ἔφησαν πρὸς τὸν γέροντα· «Ποῖαί εἰσιν αἱ θυγατέρες σου καὶ ποῖαι αἱ ἑγγονές σου;» Ὁ δὲ διεχώριζεν αὐτάς καὶ εὐθέως καταμετροῦσι τὸ μέτρον τὸ βασιλικὸν τὴν ἡλικίαν τῆς πρώτης καὶ εὔρον καθὼς ἔχρηζον· θεασάμενοι καὶ τὸ λαυρᾶτον, ἠὔραν καὶ τοῦτο ὅμοιον, ὁμοίως καὶ τὸ τζαγκίον καταμετρήσαντες τοῦ ποδός, εὔρον ἰσόμετρον· καὶ ἄραντες ταύτας μετὰ πολλῆς χαρᾶς σὺν τῇ μητρὶ αὐτῶν καὶ τῷ γέροντι καὶ παντός τοῦ οἴκου αὐτῶν, ἀπήεσαν μετὰ χαρᾶς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν ψυχαὶ τριάκοντα.

Vyprávění o životě a skutcích blahoslaveného a spravedlivého Filareta Milosrdného, všelikým poučením naplněné

V zemi Paflagonské je víska, jež se nazývá Amneia, a je podřízená hlavnímu městu Gangrám. Tam žil člověk jménem Filaretos, pocházející ze vznešeného rodu pontského a galatského, syn jistého rolníka Georgia, jednoho z prvních tamních obyvatel, jehož jmění bylo získáno prací jeho služebníků. Tento Filaretos byl (...), bohabojný a velice bohatý. Měl mnoho dobytka: šest set býků, sto párů (...), osm set koní na pastvinách, osmdesát tažných koní a mul, dvanáct tisíc ovcí, padesát statků na předměstí s velkým množstvím pozemků, které měly velikou cenu a byly položeny jeden nedaleko druhého. V každém z nich totiž byl horský pramen, který dával dostatek vláhy všemu, co je živo z vody; měl též mnoho otroků se ženami a dětmi. Blahoslavený Filaretos měl i manželku jménem Theosebó; i ona byla (...) a bohabojná a přinesla mu nemalé bohatství. Měli děti: krásného syna jménem Jana a dvě dcery, z nichž jedna se nazývala Hypatia a druhá Euantheia. Byly velmi krásné a svou krásou zastiňovaly v ten čas všechny ostatní.

Filaretos pak byl milosrdný, miloval chudé a pocestné, odíval nahé a těm, kteří přicházeli zdaleka, dával vše potřebné. Jestliže někdo od něho něco žádal, s radostí dával, nejprve ho nasýtil u svého stolu a pak ho vypravil na cestu, podobaje se laskavému hostiteli poutníků Abrahámovi a předobrotivému Jákobovi. Tak žil po dlouhý čas. Jeho jméno se stalo známým po celé východní zemi i v jejím okolí a jeho milosrdenství bylo proslulé mezi všemi lidmi. Pakliže někdo neměl býka, koně nebo jiné zvíře, šel k blahoslavenému, aby si mu postěžoval, a každý dostal z jeho stáda dobytče, jaké potřeboval, podle své volby; přestože světec rozdával, jeho stádo se dvojnásob množilo.

Když uviděl ďábel čisté srdce tohoto muže, pojal k němu závist, jako kdysi k spravedlivému Jobovi, a usiloval, aby Filaretos zchudl: zatoužil se přesvědčit o tom, zda bude spravedlivý mít stejný soucit se všemi jako dříve. Jak pravil ten potměšilec, (...) dobrotivý ten muž žádné zvláštní dobro neprokazoval, protože poskytoval strádajícím ze své hojnosti.

[...]

V tom čase panovala křesťanská císařovna Eiréné, která vládla spolu se svým synem Konstantinem. Rozeslala posly po celé byzantské zemi od východních hranic po západní, aby hledali pro císaře Konstantina nevěstu. Všude se zastavili, ale vhodnou dívku nenašli; přišli tedy do krajiny pontské do samého srdce Paflagonie, do vísky, kde žil Filaretos Dobrotivý. Nazývala se Amneia a byla podřízena hlavnímu městu Gangrám. Poslové si zdálky povšimli starobylého, nádherného a velikého domu Filareta Dobrotivého a domnívajíce se, že tam sídlí nějaký velmož, poručili služebníkům, aby tam zastavili. Avšak vesničané řekli poslům: „Nechodte tam, pánové, do tohoto domu, protože zvnějšku sice vyhlíží jako bohatý a nádherný, ale vevnitř nic není, žije tam chudý stařec.“ Císařští poslové se však domnívali, že to říkají proto, že jim to sám hospodář, bohatý to velkostatkář, rozkázal, a rozhněvaně řekli svým služebníkům: „Nevšímejte si toho a jděte tam.“

[...]

Když poslové ráno vstali, začali všude dívky hledat. Stařec jim řekl: „Pánové, třebaže jsme chudí, přesto naše dívky nikdy nevycházejí z našeho skromného příbytku. Je-li vám líbo, pánové, vstupte do vnitřních komnat a uvidíte je.“ Spěchali tedy do vnitřních komnat. Dvě starcovy dcery se svými dceruškami je přivítaly s náležitými poctami. Poslové v úžasu nemohli ani promluvit, když spatřili krásu těch žen, jejich neobyčejný půvab a důstojnost jejich vystupování. Řekli radostně starci, nerozeznávajíce dívenky od jejich matek pro nevšední krásu matek a – jak se zdálo – pro stejný věk jedněch i druhých: „Otče, které z nich jsou dcery, které matky a které vnučky?“ Stařec jim to ukázal. Když poslové začali císařskou mírou měřit postavu první dívenky, byla shledána správnou; když byla srovnána s císařským vzorem krásy, byla stejná, podobně i velikost její nožky měla přesnou míru. Poslové s velikou radostí vzali dívky i s jejich matkou, prarodiči a celou rodinou v počtu třiceti lidí a odebrali se do šťastného města Cařihradu.

Konstantinos Porfyrogennetos, *De cerimoniis*

Ed. *Constantini Porphrogeniti imperatoris de ceremoniis byzantini, libri duo*, ed. J. J. Reiske, CSHB, 2 vols (Bonn, 1879), I, 191-6;

Ακτολογία τῶν δήμων ἐπὶ στεψίμῳ βασιλέως.

Συνήθους ἑορτῆς τελουμένης, καὶ τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ προέλευσιν ποιουμένων καὶ πάντα τὰ συνήθη ταῖς προελεύσεσιν ἐπιτελουμένων, τῶν δεσποτῶν δὲ ἀνιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν ἄμβωνα (ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ἀντιμίσιον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἢ τε χλαμύς καὶ τὰ στέμματα) εἶτα ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. Καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐνδύουσι τὴν χλανίδα τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τῶν στεμμάτων, καὶ πρῶτον μὲν ἰδίαις χερσὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν μέγαν βασιλέα, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα, καὶ στέφει ὁ βασιλεὺς τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσιν τὰ δύο μέρη καὶ λέγουσιν· «Ἄξιός.» Καὶ προσκυνοῦσι τὰ σκῆπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκεύη μετὰ τῶν βάνδων, ἐστῶτα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔνθεν κάκειθεν, οἱ δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ τὰ μέρη ἴστανται ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἄμβωνος. Καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «Αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη.» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «Αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς (25) ζωῆς τῶν Ῥωμαίων.» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «Αὕτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «ἐν ἣ τὸ στέφος τῆς βασιλείας» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «τῆς κορυφῆς σου ἀξίως περιετέθη.» Ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράκται· «Δόξα Θεῷ, τῷ Δεσπότη πάντων.» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «Δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλέα.» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «Δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντί σε οὕτως.» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «Ἄλλ' ὁ στέψας σε, ὁ δεῖνα βασιλέα, αὐτοχείρως» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «φυλάξῃ σε εἰς πλήθη χρόνων ἐν πορφύρᾳ» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «σὺν ταῖς Αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων.» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «Εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν.» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· «Πολλά, πολλά, πολλά.» Ὁ λαός· «Πολλά ἔτη εἰς πολλά.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ θεράποντες τοῦ Κυρίου.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα Αὐγούσταις τῶν Ῥωμαίων.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκῆπτρων ἢ εὐτυχία.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ σου χρόνοι, ὁ δεῖνα βασιλεῦ τῶν Ῥωμαίων.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ σου χρόνοι.» Οἱ κράκται· «Πολλοὶ σου χρόνοι, θεόστεπτε ὁ δεῖνα.» Ὁ λαός· «Πολλοὶ σου χρόνοι.» Οἱ

κράκται· Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότηι, σὺν ταῖς Αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.» Ὁ λαὸς· Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.» Οἱ κράκται· Ἄλλ' ὁ πάντων Ποιητῆς καὶ Δεσπότης» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· ὁ στέψας ὑμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνη σὺν ταῖς Αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις» Ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράκται· εἰςτελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων.» Καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσιν τὰ β' μέρη καὶ λέγουσι· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων» καὶ τὰ ἐξῆς τῆς εὐφημίας, καὶ ἐπεύχονται καὶ ἐξίασιν.

Acclamations of the demes at the coronation of the emperor

With the regular solemnity observed, and when the despots have made their procession into the holy church, and all the ritual associated with the processions is completed, and the despots have ascended with the patriarch into the ambo (for there is placed an altar on which are set aside the *chlamys* and the crowns), then the patriarch says a prayer over the *chlamys*, and after the prayer the patriarch gives the *chlamys* to the great [i.e. senior] emperor (*megalos basileus*). [11](#) Then the emperor and the *praipositoi* put the *chlamys* on the newly-created emperor, and again the patriarch says a prayer over the crowns (*stemmata*), and first with his own hands crowns the great emperor, then gives the [second] crown to the great emperor, and the [senior] emperor crowns the newly-created emperor, and immediately the two demes (*merê*) cry out, saying "Worthy." And they bow low to the ground (*proskynousi*) before the sceptres (*skêptrâ*, [alt. halberds]) and other insignia together with the banners (*vandôn*), placed to the right and left on one side and the other, all of the senate and the demes standing on the right-hand side of the ambo to the east. And the chanters (*kraktai*, [leaders of the demes]) intone "Glory to God in the highest and peace on earth," which the people repeat thrice. The chanters: "Good will to Christian folk", which the people repeat thrice. The chanters: "May God have mercy on his people." The people repeat this three times. The chanters: "Today is the great day of the Lord." The people repeat this three times. The chanters: "This is the day of the life of the Romans." The people repeat this three times. The chanters: "This [day] is the grace and glory of the world." The people repeat this. The chanters: "On which [day] the crown of the empire." The people repeat this. The chanters: "Is placed worthily on your head." The people repeat this three times. The chanters: "Glory to God, the Lord of all." The people repeat this. The chanters: "Glory to God for the crowning of your head." The people repeat this. The chanters: "Glory to God for appointing you emperor." The people repeat this. The chanters: "Glory to God for honouring you thusly." The people repeat this. The chanters: "Glory to God for such benevolence." The people repeat this. The chanters: "But you have been crowned, [so-and-so: insert name] [12](#) emperor, by his own hand." The people repeat this. The chanters: "so let him guard you for many years in the purple." The people repeat this. The chanters: "together with the empresses (*Augoustai*) and the purple-born children (*porphyrogennêtoi*)." The people repeat this. The chanters: "for the glory and elevation of the Romans." The people repeat this. The chanters: "Hearken, O God, to your people." The people repeat this. The chanters: "Many, many, many." The people: "Many years upon many." The chanters: "Many years for you, [so-and-so] emperor and [so-and-so] emperors of the Romans." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to you, attendants of the Lord." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to [so-and-so] and [so-and-so] empresses of the Romans." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to you, the good fortune of the sceptres." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to you [so-and-so] emperor of the Romans." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to

you, God-crowned [so-and-so]." The people: "Many years to you." The chanters: "Many years to you, masters, together with the empresses and purple-born children." The people: "Many years to you." The chanters: "May the Creator and Master of all." The people repeat this. The chanters: "who crowned you with his own hand." The people repeat this. The chanters: "make full your years together with the empresses and the purple-born children." The people repeat this. The chanters: "for the perfect guardianship (*systasin*) [13](#) of the Roman people.

After these acclamations the two demes shout "Many years for the emperors," and the rest of the acclamation, and invoke blessings on them, and so go out.

[11](#) The following details the coronation of a junior, co-emperor.

[12](#) The Greek *deina* is placed where one would insert the name of the emperor.

[13](#) This word affords many alternative translations, including "political constitution," "political union or unity," and "solidity." Tsirpanlis 1972, 71, offers "Unto perfect stablishment of the Romans."

ἄ ὀφθαλμὸς οὐχ ἑώρακεν, οὐκ ἀκήκοεν οὐδὲ δέ, (85)
ἐπὶ καρδίαν δὲ ποτὲ οὐκ ἀνέβη σαρκίνην.
εὐχαριστῶ σοι, δέσποτα, ὅτι ἠλέησάς με
καὶ δέδωκας ιδέσθαι με ταῦτα καὶ οὕτως γράψαι
τοῖς μετ' ἐμὲ κηρύξαι τε τὴν σὴν φιλανθρωπίαν,
ἵνα καὶ νῦν μυηθῶσι λαοί, φυλαὶ καὶ γλῶσσαι, (90)
ὅτι τοὺς πάντας ἐλεεῖς θερμῶς μετανοοῦντας
ἴσον τοῖς ἀποστόλοις σου καὶ πᾶσι τοῖς ἀγίοις @1
εὐεργετεῖς τε καὶ τιμᾶς καὶ δοξάζεις, θεέ μου,
ὡς μετὰ πόθου σὲ πολλοῦ ἐκζητοῦντας καὶ φόβου
καὶ πρὸς σὲ μόνον βλέποντας τὸν ποιητὴν τοῦ κόσμου, (95)
ὃ πρέπει δόξα καὶ τιμὴ, κράτος, μεγαλωσύνη,
ὡς βασιλεῖ τε καὶ θεῷ τοῦ παντός καὶ δεσπότη
νῦν καὶ ἀεὶ διὰ παντός εἰς αἰῶνας αἰώνων·
ἀμήν.

Michael Psellos, didaktické básně

Ed. L.G. Westerink, *Michaelis Pselli poemata*, Stuttgart: Teubner, 1992.

6. Τοῦ αὐτοῦ Ψελλοῦ Σύνοψις διὰ στίχων σαφῶν καὶ πολιτικῶν περὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν γενομένη πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα κῦριν Μιχαῆλ τὸν Δούκαν ἐκ προστάξεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλέως, ὥστε διὰ τῆς εὐκολίας καὶ ἡδύτητος ἐνεχθῆναι τοῦτον εἰς τὴν μάθησιν τῶν ἐπιστημῶν

Μελέτω σοι γραμματικῆς καὶ τῆς ὀρθογραφίας· (1)
πρῶτος αὕτη θεμέλιος καὶ βάσις μαθημάτων.

Οὐκ ἔστι δὲ μονότροπος οὐδὲ κοινὴ καὶ μία,
ἀλλ' ἔχει γλώσσας καὶ φωνὰς καὶ πέντε διαλέκτους,
Αἰολικὴν, Ἰωνικὴν, Ἀτθίδα καὶ Δωρίδα (5)
καὶ τὴν συνήθη καὶ κοινήν καὶ κατημαξευμένην·
ἐκάστη δὲ διάλεκτος ἔχει φωνὰς ἰδίας.

ἢ δὲ κοινὴ, κἂν πέφυκεν ἄθροισμα τῶν τεσσάρων,
ἀλλ' ἔστι καὶ μονότροπος, ἄλλη παρὰ τὰς ἄλλας.
Ἀλλ' ὡς ἐν παραδείγματι δεικτέον σοι τὰς πέντε. (10)

τὸ μὲν γὰρ Ἰωνικῆς Πέρσεω τυγχάνει τῆς Ἰάδος
(ἦν εἶπον γὰρ Ἰωνικὴν καλῶ σοι νῦν Ἰάδα,
Ἰὰς γὰρ ἀπὸ Ἰωνος· διώνυμος ἢ κλησις).
ὡς δὲ τὸ Ἀθηναίων γενικῶς τῆς Ἰάδος
καὶ τὸ Περσέων γενικῶς, ὡς δὲ καὶ τὸ Ἰωνυμῶν· (15)
εἰ δὲ τις μεταλλάξειε καὶ λέξειε Ἰωνυμῶν,
Αἰολικὴν διάλεκτον εἶπεν, οὐ τὴν Ἰάδα.

εἰ δὲ τις εἶποι Ἰθαλάτταν ἢ Ἰτεῦτλον, Ἀττικίζει.
εἰ δὲ τις ὀνομάσειε τὰς Μούσας Ἰώσας· πάλιν,
ὑποδωρίσας εἶρηκε Δωρίδι διαλέκτῳ. @1 (20)

ἢ δ' Αἰολίς διάλεκτος τῷ ῥῶ βῆτα προσνέμει,
Ἰβράκος· τὸ ῥάκος λέγουσα, Ἰβρυτῆρα· τὸν ῥυτῆρα.
εἰ δὲ τις εἶποι Ἰθάλασσαν καὶ Ἰράκος καὶ Ἰρυτῆρα,
κοινήν εἶπε διάλεκτον ἦτοι συνηθεστάτην.

ταύτην μοι μόνην δῖωκε, τῶν δ' ἄλλων καταφρόνει. (25)
Τῶν μέτρων μέντοι φρόντιζε, τῶν τομῶν καταφρόνει·
ἠρώιζε, ἰάμβιζε, ἐλεγείᾳ μοι γράφε,
μάθε τὴν Ἀνακρέοντος ἠδυεπὴ κιθάραν

καὶ τὴν Θηβαίαν μάλιστα τοῦ μελωδοῦ Πινδάρου,
τὴν δὲ βουκόλου σύριγγα τοῦ Θεοκρίτου μέθες. (30)

Τῶν ὀνομάτων μάθε μοι καὶ κλίσεις καὶ κανόνας,
ἀρρενικῶν καὶ θηλυκῶν, πρὸς δὲ τῶν οὐδετέρων.

Τί μὲν ὀρθοτονοῦμενον ἐν μέρεσι τοῦ λόγου,
τί δ' ἔστιν ἐγκλινόμενον, ἀκριβέστερον μάθε.

τὸ μὲν γὰρ Ἰάνθρωποι τινὲς ὀρθότονον τυγχάνει, (35)
εἰ δ' εἶπης Ἰάνθρωποί τινες· τὸν τόνον ἀνασύρας,

ἐγκλίνας οὕτως εἶρηκας, τὸν τόνον μεταστήσας.

πρόθεσις οὐκ ἐγκλίνεται, οὐ μετοχή, οὐκ ἄρθρον.
 Ἐγκλίσεις πέντε γίνωσκε τὰς διωνομασμένας,
 ὀριστικήν, προστακτικήν, εὐκτικήν καὶ πρὸς ταύταις (40)
 τὴν ὑποτακτικήν φωνὴν καὶ τὴν ἀπαρεμφάτων.
 τί δ' ἐστὶν ἀπαρέμφατον καὶ πόθεν ὠνομάσθη;
 οὐ παρεμφαίνει βούλησιν τὸ 'τύπτειν' καὶ τὸ 'τύψαι',
 ἔγκλισις γὰρ ἢ βούλησις τεχνικῶς ὠνομάσθη.
 Τῶν πέντε γὰρ ἐγκλίσεων τρεῖς εἰσι διαθέσεις (45)
 αἱ γνώριμοι, ἐνέργεια καὶ πάθος καὶ μεσότης.
 τὸ 'τύπτω' μὲν ἐνέργεια, τὸ 'τύπτομαι' δὲ πάθος,
 τούτοις δ' ἐπενεμήθησαν οἱ μέσοι μέσον χρόνοι. @1
 μέσος γὰρ καὶ τὸ 'τέτυπα', πρὸς δὲ τὸ 'έτυψάμην',
 ἐκεῖνο ἐνεργητικόν, παθητικὸν δὲ τοῦτο, (50)
 τοῦτο μὲν παρακείμενος, ἀόριστος δ' ἐκεῖνο.
 Ὀνόματος καὶ ῥήματος ἢ μετοχὴ μεσότης
 ἀμφοῖν ἐστὶ μετέχουσα κοινῶν ιδιωμάτων.
 ἔχει πτώσιν ὡς ὄνομα, πρὸς τούτοις δὲ καὶ γένη
 (ὄ τύπτων', 'τὸ τυπτόμενον', 'ἢ τύπτουσα' τὰ γένη), (55)
 τοῦ ῥήματος διάθεσιν, χρόνους καὶ συζυγίαν.
 τὸ ῥῆμα γὰρ ὡς ἄπτωτον οὐ δύναται κλιθῆναι·
 γέγονεν οὖν ἢ μετοχὴ, ἵνα κλιθῆ τὸ ῥῆμα.

14. Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ στίχοι ὅμοιοι περὶ τοῦ ἱαμβικοῦ μέτρου

Τὸ μέτρον οὕτω τῶν ἱάμβων μοι μέτρει· (1)
 καὶ τοὺς πόδας μὲν ἢ μέλισσα δεικνύτω,
 τῶν συλλαβῶν δὲ τὴν ἀρίθμησιν κύκλον
 τὸν ζωδιακὸν εἰσορῶν μάνθανέ μοι.
 μέλλων δὲ μετρεῖν καὶ στίχους πλέκειν, φίλος, (5)
 ἄπασαν ἐν νῶ τοῦ σκοποῦ τὴν εἰκόνα
 προσλαμβάνων ἄριστα καὶ στίχους πλέκε.
 Πρῶτον μὲν οὖν καὶ τρίτον ἢ πέμπτον πόδα
 ἱάμβος ἢ σπονδεῖος εὐτρεπιζέτω,
 τὸν δεύτερον δὲ καὶ τέταρτον ἀξίως (10)
 ἱάμβον ἀπλοῦν εἰσφέρων ἀπαρτίσεις,
 ἔκτος δ' ἱάμβου τέρεπεται κόσμον φέρων
 καὶ πυρριχίῳ τὴν κάραν ὑψοῦ φέρει.

U U

Ἔστωσαν οὖν σοι πυρριχίος μὲν 'λόγος',

- -

σπονδεῖος 'Ἄτλας' ἐκ μακρῶν χρόνων δύο, (15)

U - U - U -

'Λάχης' δ' ἱάμβος καὶ 'λέβης' αὖ καὶ 'Θέων'.

Ἴδου τὸ πᾶν εἴληφας ἐν βραχεῖ μέτρῳ.

Digenis Akritis, verze G, 6. kniha

ed. E. Jeffreys, *Digenis Akritis. The Grottaferrata and Escorial versions* [Cambridge Medieval Classics 7. Cambridge: Cambridge University Press, 1998]

Ταύτης ἐγὼ πρὸς ἀπαντὴν ἐκίνησα εὐθέως (740)
καὶ πλησίον γενόμενοι ἠσπασάμεθα ἄμφω,
χαιρετίσαντες, ὡς εἰκός, ἀλλήλους παμφιλτάτως,
τῆς μάχης τε ἠρξάμεθα λαλήσαντες τοὺς ἵππους,
ἄνω καὶ κάτω πρὸς μικρὰν διαδραμόντες ὦραν·
κονταρέας δεδώκαμεν, μηδενὸς κρημισθέντος. (745)
Χωρισθέντες οὖν παρευθὺς εἰλκύσαμεν τὰς σπάθας
καὶ κρούοντες ἐνστατικῶς, ἐμπεσόντες ἀλλήλοις.
Ἐφειδόμεν γὰρ, βέλτιστε, τοῦ ἀδικῆσαι ταύτην·
ἀνδρῶν γὰρ ἔστι μωμητὸν οὐ μόνον τοῦ φονεῦσαι,
ἀλλ' οὐδὲ ὄλως πόλεμον στήσαι μετὰ γυναικάς. (750)
Αὕτη δὲ ἦν ὀνομαστή τῶν τότε ἐν ἀνδρείᾳ·
τούτου χάριν τὸν πόλεμον οὐδαμῶς ἐπησχύνθην,
χεῖρα αὐτῆς τὴν δεξιὰν πλήξας τε πρὸ δακτύλων·
ἡ μὲν σπάθη ἐπὶ τὴν γῆν πέπτωκεν ἦν κατεῖχεν,
τρόμος δὲ ταύτην εἴληφε καὶ δειλία μεγίστη. (755)
Ἐγὼ δὲ ἐξεφώνησα: ἸΜαξιμοῦ, μὴ φοβεῖσαι,
οἰκτεῖρω γὰρ σε ὡς γυνὴν καὶ κάλλους πεπλησμένην·
ἵνα δὲ γνώσῃ τίς εἰμὶ ἀκριβῶς ἐκ τῶν ἔργων,
τὴν ἰσχὺν ἐπιδείξω σοὶ τὴν ἐμὴν ἐν τῷ ἵππῳ.
Καὶ σπαθέαν καταβατὴν εἰς τοὺς νεφροὺς εὐθέως (760)
τοῦ φαρίου κατήγαγον καὶ διηρέθη μέσον,
πεσόντος τοῦ ἡμίσεος εἰς μέρος μετ' ἐκείνης,
τοῦ δὲ λοιποῦ ἐτέρωθεν εἰς γῆν κατενεχθέντος.
Ἡ δὲ ἀναποδίσασα λίαν τετραγαμμένη
συγκεκομμένη τῇ φωνῇ 'Ἐλέησον,' ἐβόα, @1 (765)
'Ἐλέησόν με, κύριε, τὴν κακῶς πλανηθεῖσαν·
μᾶλλον, εἰ οὐκ ἀπαξιοῖς, ποιήσωμεν φιλίαν,
ἔτι παρθένος γὰρ εἰμὶ ὑπ' οὐδενὸς φθαρεῖσα·
σύ μόνος με ἐνίκησας, σύ με ἀποκερδίσεις·
ἔξεις δέ με καὶ συνεργὸν εἰς τοὺς ὑπεναντίους.' (770)
'Οὐκ ἀποθνήσκεις, Μαξιμοῦ,' πρὸς αὐτὴν ἄρτι ἔφην,
'τὸ δὲ ἔχειν σε γαμετὴν οὐ δυνατόν μοι ἔσται,
νόμιμον ἔχω γαμετὴν εὐγενῆ καὶ ὠραίαν,
ἧς ἀγάπην οὐδέποτε τολμήσω ἀθετῆσαι.
Λοιπὸν δεῦρο ὑπὸ σκιὰν ἀπέλθωμεν τοῦ δένδρου (775)
καὶ διδάξω σε ἅπαντα τὰ κατ' ἐμὲ ὡς ἔχουν.'
Ἐλθόντες δὲ πρὸς ποταμοῦ τὰ γεινιῶντα δένδρα,
ἡ Μαξιμοῦ τὴν ἑαυτῆς ἀποπλύνασα χεῖρα
καὶ δόκιμον ἐν τῇ πληγῇ ἄλειμμα ἐπιθείσα,
ὅπερ φέρειν εἰώθαμεν αἰεὶ ἐν τοῖς πολέμοις, (780)

ρίπτει τὸ ἐπιλώρικον· πολὺς γὰρ ἦν ὁ καύσων.
Καὶ ὁ χιτῶν τῆς Μαξιμοῦς ὑπῆρχεν ἀραχνώδης·
πάντα καθάπερ ἔσοπτρον ἐνέφαινε τὰ μέλη
καὶ τοὺς μαστοὺς προκύπτοντας μικρὸν ἄρτι τῶν στέρνων.
Καὶ ἐτρόθη μου ἡ ψυχὴ, ὠραία γὰρ ὑπῆρχε (785) [...]

χειρὰ ὅπως ἐπλήγωσα τὴν δεξιὰν ἐκείνης [@1](#)
καὶ εἰ μὴ θᾶπτον ἐπέζεον καὶ ἐπέβρεχον ὕδωρ (830)
ταύτην οἰκτεῖρας ὡς γυνὴν καὶ ἀσθενῆ τῇ φύσει:
Τὴν μὲν χειρὰ ἀπέπλυνα τὴν πληγὴν καταδήσας,
διὰ τοῦτο ἐβράδυνα, φῶς μου μεμυρισμένον,
ἴν' ὅπως μὴ ὄνειδισθῶ ὡς γυναῖκα φονεύσας.
Ταῦτα εἰπὼν, ἀναψυχὴν ἐλάμβανεν ἡ κόρη, (835)
ἀληθεύειν νομίσασα ἐμὲ ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν.
Εἶτα καὶ κατὰ νοῦν βαλὼν τὰ ῥήματα τῆς κόρης
καὶ ὅλως τῷ θυμῷ αὐτὸς εἰς ἄκρον ὑπερζέσας,
καβαλλικεύω παρευθὺς, δῆθεν εἰς τὸ κυνηγίον,
καὶ ταύτην δὲ καταλαβὼν ἀνηλεῶς ἀνεῖλον, (840)
μοιχείαν, φόνον τότε γὰρ ἐκτελέσας ἀθλίως.
Καὶ οὕτως ὑποστρέψας γε ἔνθα ἦτον ἡ κόρη,
καὶ ἐκεῖσε τὴν ἄπασαν ποιήσαντες ἡμέραν
ἀμφοτέρω κατήλθομεν τῇ ἐξῆς ἐν τῇ τένδα
καὶ ἐπὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν λειμώνων ἐκείνων· (845)
καὶ μεθ' ἡμέρας σκέψεως καὶ βουλῆς παγκαλλίστης,
ἐν τῷ Εὐφράτῃ ἔκρινα τὴν οἴκησιν ποιῆσαι,
κατασκευάσαι τε λαμπρὸν καὶ ἐξαίσιον οἶκον.» [@1](#)

- 740 Tu vyjel jsem jí ihned vstříc, jakmile jsem ji spatřil,
a když jsme k sobě dojeli, objali jsme se s úctou,
zdravili jeden druhého přátelsky, jak se sluší,
než koně své jsme pobídli a zahájili souboj,
rozjížděli se od sebe a sjížděli se k sobě,
745 stále svá kopí křížíce, však držíce se v sedlech.
Než pak po jednom střetnutí jsme vytasili meče
a vyrazili na sebe a řezali se drsně. –
Snažil jsem se, můj příteli, jí nijak neublížit.
(Nejenom jestiř hanebné, když muž zabíjí ženy,
750 aj, hanebné jest stejně tak, když proti ženám válčí.)
Však tato byla mužností proslulá mezi všemi,
a proto jsem se za boj s ní ni trochu nezastyděl
a udeřil ji do ruky, kousek nad její prsty.
Tu upustila tedy meč, a jen co padl na zem,
755 tu na místě se roztrásla, jímána velkým strachem,
než já jsem na ni zvolal, řka: ‚Maximú, nic se neboj,
neb slituji se nad tebou co nad překrásnou ženou.
Abys však poznala, kdo jsem, i dle mých mužných činů,
nuž hle, svou sílu velikou předvedu na tvém koni.‘
760 A tu jsem meč svůj ponořil do beder její klisny
a rozseknul ji jediným úderem na dvě půle,
takže ta půle s jezdčyní padla na jednu stranu,
než zadní část se zřítla zase na stranu druhou.
Vtom dívka zcela zděšená po pádu vyskočivši,
765 zlomeným hlasem vykřikla: ‚Smiluj se, já tě prosím,
smiluj se, pane, nade mnou, nad poblouzněnou dívkou,
a uznáš-li mě za hodnu, spojme se radši v lásce,
jsem totiž panna doposud, neposkvrněná nikým.
Jen tys nade mnou zvítězil, jen ty mě tedy získáš,
770 a proti svým nepřátelům mě máš co svého druha.‘
‚Ty nezemřeš, ó Maximú,‘ jsem jí hned odpověděl,
‚však nemohu tě učinit svou zákonitou chotí,
neb mám už choť blahorodou a krásnou, v květu mládí,
jejíž lásky se nezřeknu nikdy, ni na chvílinku.
775 Nuž tedy posadme se tam do stínu toho stromu,
a pak ti v klidu vyložím všechno, co se mne týká.‘
I odešli jsme ke stromům, jež rostly z břehu řeky,
a Maximú si omyla svou poraněnou ruku
a čerstvou ránu potřela si osvědčenou masťou,

780 již měl jsem vždycky ve zvyku brát do všech bitev s sebou.
I pancíř s těla shodila, neboť jí bylo horko,
a Maximina spodnice byla jak pavučinka,
poskytující zřetelný pohled na její údy
a ňadra, jež jen lehounce se dmula z její hrudi.
785 Hned měl jsem duši raněnou nad kvetoucí tou krásou [...]

787 kdybych neskočil se sedla a ránu neomyl jí,
neb měl jsem soucit se ženou, slabou již od přírody.
,Tak jsem ji tedy ošetřil, obvázal její ránu,
790 a proto jsem se opozdil, mé něžně vonné světlo,
ať nemusím si vyčítat, že usmrtil jsem ženu.
To pravil jsem a dívka má se tedy uklidnila,
neb uvěřila nakonec, že povídám jí pravdu. –
Však já jsem slova dívčina nepustil ze své mysli,
795 a ve svém nitru vykypěv a rozbouřiv se zcela,
hned nasedl jsem na koně, řka, že prý jedu na lov,
dohonil rychle Maximú, bez milosti ji zabil
a potrestal tu smilnici neblahým usmrcením.
Pak vrátil jsem se ke skryši, kde čekala mě dívka,
800 a celý den jsme zůstali spolu až do večera
a vrátili se ráno až zpět do našeho stanu,
na naši louku nádhernou a plnou potěšení.
Pak přemýšleli jsme pár dní a krásně rozjímali,
než rozhodl jsem postavit nám u Eufratu sídlo
805 a vztyčit zcela nádherný a výjimečný palác.“

Libistros a Rodamne

Ed. P.A. Agapitos, Αφήγησις Λιβίστρου καὶ Ροδάμνης [Βυζαντινὴ καὶ Νεοελληνικὴ Βιβλιοθήκη 9. Αθήνα: Μορφωτικὸ Ἰδρυμὰ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, 2006]

Ὁ Λιβίστρος τὸ γένος του λέγει τὸν Κλιτοβώντα.

Φίλε, εἰς τὴν χώραν τὴν ἐμὴν ἄνθρωπος ἤμουν μέγας, (111)
τοπάρχης πλούσιος, φοβερός καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν τοσοῦτος,
τέτοιος ὅτι, νομίζω, ὁ καιρὸς νὰ σὲ τὸ ἀναδιδάξῃ·

σύντροφον εἶχα τὴν χαρὰν, φίλον τὴν ἀθλιψίαν,
εἶτι καλὸν καὶ ἐνήδονον ποτὲ νὰ μὴ μὲ λείπῃ. (115)

Καὶ μὲ τὰς τόσας ἡδονάς, μὲ τὰ καλὰ τὰ τόσα,
καὶ μὲ τὸν τόσον πλοῦτον μου καὶ τὴν εὐημερίαν,
μὲ τὰς τρυφάς μου τὰς πολλὰς, μὲ τὰς γλυκύτητάς μου,
τὰς εἶχα, τὰς ὑπότασσα, εἶχα τὰς καὶ ἐθάρρουν,
ἔρωτος εἶδος εἰς ἐμὲν ποτὲ οὐκ ἀνεβιβάσθην. (120)

ἦτον ὁ νοῦς μου ἀμέριμνος καθόλου ἀπὸ τὸν πόθον,
εἰς τὸν λογισμὸν μου ἐνθύμησις ἀγάπης οὐκ ἀνέβην,
ἔζουν ἀκαταδούλωτος καὶ μετὰ ἐλευθερίας,
ἔρωτοακατάκριτος καὶ παρεκτὸς ἀγάπης.

Ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, φίλε μου, ποτὲ ἂν ἐσυνεπλάκη (125)
ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ γένους μου καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου
εἰς τέτοιαν ποθοενθύμησιν καὶ ἀνάμνησιν ἀγάπης,
πολλὰ τὸν ἐκατεπίκραινα, χίλια τὸν ἐμεμόφωμην.

Καὶ μία ἡμέρα δόχνει με νὰ ἐβγῶ νὰ κυνηγήσω
μὲ τοὺς ἐμούς τοὺς συγγενεῖς καὶ μὲ τοὺς ἐδικούς μου. (130)
ἐξέβηκα εἰς παράπλαγα καὶ εἰς ὄρεινὸν βουνίτιςιν,

ἀνεψηλάφουν πούπετε περδίκιν νὰ ἐπιτύχω, [@1](#)
νὰ λύσω τὸ γεράκιν μου, νὰ ἴδω ἂν ὑπαγαίνη.

Ἐκείνην ἐπαράτρεχα τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν
εἰς κάμπους, εἰς παράπλαγα, εἰς ὄρεινοβουνία, (135)
νὰ μὴ ἐπιτύχω πούπετε νὰ λύσω τὸ γεράκιν.

Καὶ ἀπλῶς ἀργὰ τὸ δειλινόν, τὸ πλήρωμαν ἡμέρας,
εἰς δένδρου κλῶνον ἠύρηκα πουλία τρυγόνια δύο
ἐντάμα νὰ καθέζονται καὶ νὰ καταφιλοῦνται·
καὶ δένω τὸ γεράκιν μου καὶ ἐβγάνω τὸ δοξάριν, (140)
γεμίζω το καὶ ἐδόξευσα ἓνα ἀπὸ τὰ δύο.

Καὶ εἶδα μυστήριον φοβερόν εἰς τὰ τρυγανοπούλια·
ἅμα τὸ πέσειν εἰς τὴν γῆν ἐκεῖνο τὸ ἐφονεύθην,
τὸ ἄλλον εἰς ὕψος ἔδωκεν, ἀνέβην εἰς τὰ νέφη,
χαμνίζει ἀπέκει τὸ πτερόν ἐκ τὸ ὕψος [≤τὸ≥](#) τοσοῦτον (145)
καὶ πίπτει εἰς τὸ ταίριν του καὶ ἐκεῖνον φονευμένον.

Εἶδα καὶ ἐξενίστην το καὶ μέριμνα μ' ἐσέβην,
συνελυπήθην τὸ πουλὶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου
ἕναν μου ἐρώτουν συγγενήν, τὸ τί εἶχεν καὶ ἐφονεύθην·
καὶ ἐκεῖνος, ἐκ τοῦ πράγματος ὡς ἔμαθα, ἐψηλάφα (150)
πάντα ἀφορμὴ τοῦ νὰ μὲ εἰπῇ τοῦ ἔρωτος τὰς ὀδύνας
καὶ τὰ ἐρωτογλυκόπικρα τοῦ πόθου νὰ μὲ μάθῃ.
Καὶ ἅμα τὸν ἐρώτησα, σύντομα μὲ ἀπεκρίθην:

**≤Τὸν Λίβιστρον ὁ συγγενὴς ἤρξατο νὰ διδάσκῃ
τοῦ ἔρωτος τὰς συμφορὰς καὶ τοὺς παραδαρμούς του.≥**

“Μάθε, τοπάρχα Λίβιστρε χώρας ἐμῆς καὶ τόπου, (154)
ἂν κάτσω καὶ διδάξω σε διὰ τὸ πουλὶν τὸ βλέπεις, @1 (155)
τὸν νοῦν σου τὸν ἀμέριμον μέριμνα νὰ δουλώσῃ
καὶ τοῦ ἔρωτος τὴν δύναμιν νὰ μυριομεγαλύνῃς”.
Καὶ παρευθὺς εἰς τὸ πλευρὸν τὸν συγγενὴ μου ἐπῆρα,
διὰ τὸ πουλὶν τὸν ἐρωτῶ, τὸ ἐρωτικὸν τρυγόνιν,
καὶ τίς ἔναι ἢ πολὺφοβὸς ἐρωτοδυναστεία. (160)
Καὶ ἐκεῖνος ἐπεχείρησε τοῦ νὰ μὲ ἀναδιδάξῃ
τοῦ ἔρωτος τὰ μυστήρια καὶ τὰ δεσμὰ τοῦ πόθου,
τῆς ἀσχολήσεως τὰ πικρὰ καὶ τῆς ποθομανίας:

**Ὁ Λίβιστρος μανθάνει τὰ παρὰ τοῦ συγγενοῦ του
τὰ ἐρωτικὰ μυστήρια, τὰς ἡδονὰς τοῦ πόθου.**

“Βλέπεις το τοῦτο τὸ πουλὶν”, λέγει με, “τὸ τρυγόνιν; (166)
Πάντως εἰς ὄρος πέτεται καὶ εἰς ἀέραν τρέχει,
καὶ ἂν φονευθῇ τὸ ταίριν του καὶ λείψῃ ἀπὲ τὸν κόσμον,
ποτὲ εἰς δένδρον οὐ κάθεται νὰ ἔχη χλωρὰ τὰ φύλλα,
ποτὲ νερὸν καθάριον ἀπὸ πηγὴν οὐδὲν πίνει. (170)
πάντοτε εἰς πέτραν κάθεται, θρηνεῖ καὶ οὐκ ὑπομένει,
τὴν στέρησίν του ἀνιστορεῖ καὶ πνίγει τὸν ἑνιαυτὸν του.
Καὶ μὴ θαυμάσῃς τὸ πουλὶν τὸ ἴστανται καὶ βλέπει,
ἀλλὰ ἰδὲς καὶ θαύμασε τὸ δένδρον τὸ φοινίκιν,
πῶς ἂν οὐκ ἔχει ἀρσενικὸν τὸ θηλυκὸν φοινίκιν, (175)
ποτὲ οὐ καρπεύει εἰς τὴν γῆν, πάντα θλιμμένον στέκει.
Ἄφες αὐτὸ καὶ θαύμασε τὸν λίθον τὸν μαγνήτην,
πῶς ἔλκει ἀπὸ τοῦ πόθου του τὴν φύσιν τοῦ σιδήρου.
Θαύμασε καὶ τὴν σμέριναν πάλε τὴν θαλασσίαν,
πῶς ἀπὸ κάτω ἐκ τὸν βυθὸν διὰ πόθον ἀνεβαίνει (180)
καὶ μὲ τὸν ὄφιν σμίγεται διὰ ἐρωτικὴν ἀγάπην.
Ξένισε καὶ τὸν ποταμὸν τὸν λέγουσιν Ἀλφεῖον, @1
πῶς τὸ θαλασσοπέλαγος τὸ τόσον παρατρέχει

καὶ πρὸς τὴν λίμνην ἔρχεται τὴν εἰς τὴν Σικελίαν.
Καὶ σὺ, τοπάρχα Λίβιστρε χώρας ἐμῆς καὶ τόπου, (185)
καταλεπτὸν ἂν ἄρξωμαι τοῦ νὰ σὲ ἀναδιδάξω
τοῦ ἔρωτος τὰ μυστήρια τὰ δείχνει εἰς τὴν ἀγάπην,
πιστεύω, ἀναισθητότερος ἂν εἶσαι παρὰ λίθον,
νὰ ἔλθῃς μικρὸν εἰς αἴσθησιν, νὰ νοήσῃς τὴν ἀγάπην,
νὰ φοβηθῆς τὴν δύναμιν τῶν ἐρωτοκρατόρων". (190)
Καὶ μὲ τὰ τέτοια τὰ πολλὰ τὰ μὲ ποθοαφηγήθην,
τὰ μὲ εἶπεν, τὰ μ' ἐδίδαξεν ὁ συγγενῆς μου ἐκεῖνος,
ἔφθασα εἰς τὴν κατοῦνα μου, πεζεύω ἔκ τὸ ἄλογόν μου,
καὶ ἐκ τὰ ἐκακοπάθην ἤθελα τοῦ περιανασάνω,
καὶ κατιδίαν ἐσέβηκα καὶ ἐφρόντιζα τοὺς λόγους (195)
τοὺς μὲ εἶπεν διὰ τὸν ἔρωταν ὁ συγγενῆς μου ἐκεῖνος·
καὶ ἀπλῶς καὶ μὴ βουλόμενος εἰς μέριμναν ἐσέβην
καὶ ἐσκόπηζεν ἡ καρδιά μου μὴ πλέξω εἰς τὰς οὐδύνας.

Livistros tells Klitovon about his lineage.

In my own country, friend, I was a mighty man,
a potentate rich, awe-inspiring and in prowess so great
that time, I think, will gradually instruct you about it.
Joy was my companion, my friend was delight,
115 never was I in need of things good and pleasurable.
Despite though all these pleasures and good things,
despite all the vast wealth and prosperity,
despite again all the elegant and dainty luxuries
I owned, disposed of, possessed and boasted about,
120 never did any image of love form itself in my mind.
My intellect was wholly free from the cares of desire,
in my mind never did any remembrance of love arise,
I lived truly unenslaved and in complete freedom,
standing completely outside love and amorously unaffectionate.
125 But even more so, my friend, if ever a person
from my family or from my own companions entangled himself
in such erotic contemplation and amorous recollection,
often I would insult him bitterly and scold him a thousand times.
One day, though, I had the idea of leaving on a hunt
130 together with my relatives and my companions;
I went along mountain slopes and to a craggy mountain,
I was looking for a place to chance upon a partridge,
so as to release my hawk and see if it would fly.
To no avail was I spending that whole day
135 in the meadows, along mountain slopes and up high mountains
lest I would find a place to release my hawk.
Finally, late in the evening, at the very end of the day,
on the branch of a tree I found two turtle-doves,
perched next to each other and kissing tenderly.
140 I tethered my hawk and pulled my bow,
I loaded it and shot one of the two birds.
Then, I saw an awe-inspiring mystery concerning the turtle-doves.
When the one that was killed fell to the ground,
the other flew up high, it rose to the clouds;
145 at that immense height it shut its wings
and dropped next to its companion killing itself.
I saw this, wondered greatly and concern arose in my mind,
I felt sad for the bird; so, I asked a relative of mine
what was the matter with the bird and it killed itself.

150 He now, as I found out because of this incident, always looked
for the occasion to talk to me about the sorrows of love
and to teach me about the amorously bittersweet pangs of desire.
When, therefore, I asked him, he quickly replied:

153x   <*The Relative started instructing Livistros*
153y   *about the misfortunes and torments of Eros.*>

“Livistros, lord of my country and my land, know that
155 should I sit down with you and instruct you about the bird you see,
amorous cares will subjugate your carefree mind
and you will praise a myriad times the might of love.”
Immediately I took my Relative to my side,
I ask him about the bird, the amorous turtle-dove,
160 and about what this much-feared Amorous Tyranny is.
He, then, begun to instruct me in all detail
about the mysteries of Eros and the bonds of desire,
the bitter torments of love’s care and of desire’s madness;

Livistros learns from his Relative
165   *about the amorous mysteries and the delights of desire.*

he told me: “Do you see this bird called turtle-dove?
It always flies over mountains and speeds through the air,
and should its mate be killed and vanish from the world,
it never again sits on a tree with green leaves,
170 it never again drinks clear water from a spring,
but always sits on a rock, laments and cannot endure the pain,
tells of its loss and drowns in its own sorrow.
Yet do not wonder at the bird that feels and understands,
but look and wonder at the palm-tree;
175 should the female plant not find a male,
it never bears fruit and always stands bent in sorrow.
Put the tree aside and wonder at the magnet-stone,
how by its desire it draws near the very nature of iron.
And, again, wonder at the moray, the eel of the sea,
180 how it rises from the depth driven by desire
and mates with the snake because of amorous love.
Marvel as well at the river named Alpheius,
how it crosses so vast and salty a sea,
and goes to unite with that female lake in Sicily.
185 Oh Livistros, lord of my country and my land,
should I start instructing you in detail

about the mysteries Eros reveals in amorous affairs,
I believe, even if you were more senseless than a rock,
you would soon come to your senses, understand what love is
190 and would be afraid of the amorous sovereigns.”
With the many things that he so passionately narrated to me,
all of what my Relative told me and instructed me about,
I arrived to my abode and I got off my horse,
wishing to take respite from what I had gone through.
195 I entered alone into my chambers and was rehearsing the words
that my good Relative had told me about love.
And even though I did not wish so, I begun worrying,
while my heart was preoccupied not to entangle itself in sorrow.

Spanos

Ed. H. Eideneier, *Spanos: eine byzantinische Satire in der Form einer Parodie* [Supplementa Byzantina 5. Berlin: De Gruyter, 1977].

Κοντάκιον. Πρὸς τὸ Ἐπεφάνης.

___ Ἐπεγνώσθης, ἄθλιε,
___ πᾶσιν ἀνθρώποις
___ ὡς κακὸς καὶ κάκιστος,
___ καὶ διὰ τοῦτο ἔλθει σου θέλει (490)
___ ἄνω καὶ κάτω
___ τσιρλισματαρέα,
___ τεταρταῖος,
___ βήχας, σφάκτης, φλεγμονή, @1
___ περιπνευμονία (495)
___ καὶ κοιλία εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁ οἶκος.

___ Ἄκουσον, σπανέ,
___ τὴν τιμὴν τοῦ προσώπου σου
___ καὶ τῶν παρειῶν σου τὴν γύμνωσιν (500)
___ καὶ τὴν στέρησιν τῆς πατσάδας σου.
___ Οὐαὶ δέ σοι, σπανέ
___ μουστακάτε καὶ πιγουνάτε.
___ ὦ σπανέ μυρμηγκοσφόνδυλε
___ καὶ ξυλογούργουρε, (505)
___ ὁ θεὸς μου πατάξῃ σε.
___ ὦ σπανέ πονηρέ,
___ δαίμων καὶ ἀπάνθρωπε,
___ ὁ θεὸς νὰ σὲ καταργήσῃ.
___ ὦ σπανέ, (510)
___ τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον,
___ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων,
___ τὸ πῦρ τὸ τῆς γεέννης,
___ ὁ θεὸς σὲ ἐξολοθρεύσῃ.
___ ὦ σπανέ, Αἰδη Τάρταρε (515)
___ καὶ Ἰούδα παράσημε,
___ ἀνελεήμων, ἀσύνετε,
___ ἀσύντακτε, ἄσπονδε,
___ ἄστοργε,
___ ἄνου, κατάπτυστε (520)
___ μιαρέ,
___ κύον καὶ ἀπάνθρωπε,

___ ὁ θεὸς νὰ σὲ δώσῃ @1
___ ἄνω καὶ κάτω
___ τσιρλισματαρέαν, (525)
___ τεταρταῖον,
___ παροξυσμόν,
___ βήχα, σφάκτην, φλεγμονήν,
___ περιπνευμονίαν
___ καὶ κοιλίαν εἰς τοὺς αἰῶνας. (530)

Τὸ συναξάριον τοῦ ἀνοσίου σπανοῦ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἀνόσιος καὶ κάκιστος σπανὸς βρόχῳ καὶ ξίφει τελειοῦται καὶ ἐν μνημείῳ κατατίθεται.

Στίχοι.

___ Ὁ ἀνόσιος καὶ σπανὸς καὶ τριγένης, (535)
___ Κληρονομήσει τὸ πῦρ τὸ τῆς γεέννης.
___ Τὸν ἀνόσιον ἄνθρωπον γελάσωμεν οἱ πάντες,
___ Ὡς κάκιστον θέαμα, παράξενον σημεῖον.
___ Ἀνάθεμά τον δέκα καὶ εἰκάδι,
___ τριακάδι ὁ σπανὸς ἀπετμήθη. (540)

Σπανοῦ γέννησις, καὶ τίς ἂν γένοιτο πρῶτος πρὸς τὴν διήγησιν;
Διήγησις δὲ μεγάλων ἔργων καὶ θαυμασίων κακῶν, καὶ πολὺν τὸν
γέλῳτα τοῖς ἀκροωμένοις ἐμποιεῖν δύναται, οὐ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ
καὶ ζώων ἀλόγων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν. @1

Γεννᾶται μὲν οὗτος οὔτε ἐπὶ ἡμέραν οὔτε ἐπὶ νύκτα, ἀλλ' ἐν ἄωρίᾳ. (545)

Ἦστραπτε μὲν κατὰ ἀνατολάς, κατὰ δὲ δύσιν ὀγκηθμὸς ἦν οὐκ ὀλίγος.

Πᾶσα μὲν ἀνθρώπων φύσις σύντρομος γέγονε, πᾶσα δὲ ζώων καὶ
πετεινῶν καὶ κτηνῶν. Καὶ πολλῶν ἡμιθνήτων γεγονότων ἐκ τῆς ταραχῆς
καὶ τοῦ φόβου, μία ὄνος ἔγκυος οὔσα ἀπέρριψεν οὐ μετ' ὀλίγης βίας
ἔκπτυστόν τι καὶ πονηρότατον γένος τουτὶ τῶν σπανῶν. (550)

Καὶ γεννηθέντων ἀπέδοτο αὐτοὺς διδασκάλῳ τινὶ τῶν δαιμόνων εἰς
αὔξησιν καὶ παιδείαν. Αὐξηθέντων δὲ καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας φθασάν-
των συνέδριον ἐποίησαν, ἵνα πρὸς ἀνθρώπους ἀφίξωνται, ἵνα πρῶτόν
τινα ἐαυτῶν ποιήσωσι βασιλέα. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες ἐποίησαν
βασιλέα παγκάκιστον οὐριόν τινα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐξούριον, οὐ μὴν δὲ (555)

ἀλλὰ καὶ ξυγγόκωλον καί, συνελόντι φάναι, σκατοπρόσωπον, ἔτι δὲ
ἀντζάτον, κωλάτον, βιλλάτον, χεσάτον, φασάτον, ἀναχεσομούσουδον
καὶ φασκελάτον. Καὶ ποιήσαντες αὐτὸν βασιλέα ἔθεσαν ἐπάνω σούβλας
ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου.